

ครั้งหนึ่งพูดกับหลวงพ่อกว่า จะเอาติดตัวไปตามหัวเมืองต่างๆ เมื่อใครต้องการจะได้ให้เป็นของขวัญต่อเขา หลวงพ่อกว่าทำอย่างนั้นไม่ได้ พระของเรามีคุณภาพจริง ผู้อยากได้ต้องมาเอง ถ้าเอาไปอย่างนั้นของดีก็กลายเป็นของเก๊ ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใสและพูดแถมท้ายว่า อยากล้วยเลย แปะหมิ่นสีฟัน ๒ หนักก็ไม่พอแจกและก็เป็นจริงดังคำพูดของหลวงพ่อ

ช่วงสุดท้ายของชีวิตหลวงพ่อ

เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีเริ่มป่วยแต่ พ.ศ.๒๔๙๙ งานอย่างหนึ่งซึ่งได้ตั้งใจไว้ คือการฉลองโรงเรียนปริยัติ พ.ศ.๒๕๐๐ หลวงพ่อจะมีแรง หรือนิมิตต์พระ ๒,๕๐๐ องค์ มาเจริญพระพุทธมนต์ จะถวายสำหรับคารวทาน และสมณบริวารองค์ละชุด รวมเป็น ๒,๕๐๐ ชุด แต่เพราะอาพาธมาขัดขวางเสีย ความคิดนั้นก็ไม่มีปรากฏเป็นความจริง นับว่าเป็นโชคร้ายของวัดปากน้ำอย่างมหันต์ ซึ่งถ้าหลวงพ่อกว่าไม่อาพาธ วัดจะได้ทุนเป็นค่าภัตตาหารอีกเป็นจำนวนมาก

ตั้งแต่เริ่มอาพาธมา ได้รับความสะดวกในการอุปถัมภ์และพยาบาลทุกอย่างไม่มีอะไรขัดข้องเลย มีพร้อมเท่าที่หลวงพ่อกว่าต้องการ จนถึงมรณภาพ

ทุกครั้งยืมรับแขก สนทนาปราศรัยพอสมควร แต่โดยมากเข้าเยี่ยมยาก เพราะหมอห้ามไม่ให้รับกวณ เมื่อถูกห้ามบ่อยๆ คนเยี่ยมก็ห่างไป เพียงมาถามข่าวข้างนอกแล้วก็กลับ

ทุกอย่างชอบทำเองเมื่อเวลาป่วยไข้ เช่นจะช่วยพุงลูกพุงนั่งไม่ชอบ ลูกนั่งเองเดินเอง สรงน้ำเอง ใครจะไปประคองไม่ถูกอภัยด้วย เป็นเพราะกำลังใจแข็งเมื่อลูกนั่งไม่ไหวจริงๆ เพราะอาพาธทวิชั้น จึงยอมให้มีคนพุงลูกนั่ง

ผู้เขียนเรื่องนี้ พยายามไปเยี่ยม ไปติดๆ กันบ้าง ห่างไปนานๆ

บ้าง ซึ่งทั้งนี้แล้วแต่อาการของโรค ถ้าทราบข่าวว่าหนักมากก็หมั่นมา และการไปก็ไม่ได้บอกกำหนดแน่นอนแก่ใครๆ บางวันไปเช้า บางวันไปสาย บางวันเย็นค่ำ ทั้งนี้เพื่อจะสังเกตการณ์ ภิภษุ สามเณรเอาใจใส่ต่อหลวงพ่อยังไง ได้ทราบว่าจะจัดเป็นเวรมาปฏิบัติทุกวัน พวกเราเจริญกัมมัฏฐานต่างหาก

วันหนึ่งพอไปถึงที่พักของหลวงพ่อก็มีพระเวรมาแจ้งก่อนว่า หลวงพ่อกำลังออกมารออยู่นานแล้ว จึงพูดว่า “ฉันไม่เคยบอกแก่ใครว่าจะมา พวกคุณไปโกหกหลวงพ่อไว้หรือว่าฉันจะมา”

พระเวรตอบว่า “ผมก็ไม่ทราบ แต่หลวงพ่อสั่งให้จัดอาสนะไว้รับพระเดชพระคุณด้วยวาจา “จัดที่ไว้ ธรรมดิลกจะมา” ท่านสั่งดังนี้ไม่พลาดสักคราวเดียว ถ้าหายไปนานก็พูดขึ้นลอยๆ ว่า “ธรรมดิลกวัดโพธิ์ไม่อยู่”

หลวงพ่อดำรงอยู่โรงพยาบาลสงฆ์ ๒ ครั้ง ไปทำการผ่าตัดโรคไส้เลื่อนที่โรงพยาบาลศิริราช ๑ ครั้ง ทั้งโรคเก่าโรคใหม่มาซ้ำเติม ความหวังในชีวิตก็มีแต่สิ้นเข้า

ท้ายเดือนมกราคมและต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ ติดต่อกัน ผู้เขียนเรื่องนี้ไปทำการควบคุมการตรวจนักธรรมในภาค ๗ ประจำ พ.ศ. ๒๕๐๑ งานนี้ได้ตรวจข้อสอบนักธรรมรวมแห่งเดียวกัน ๘ จังหวัด งานเสร็จสิ้นลง วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ คิดว่าจะอยู่ตากอากาศสัก ๒-๓ วัน เพื่อหาโอกาสเยี่ยมวัดต่างๆ ด้วย เกิดสังหรณ์ใจถึงเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีขึ้น จึงเดินทางกลับวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ศกเดียวกัน ถึงวัดพระเชตุพน ๑๘.๐๐ น. มาโดยรถยนต์ รถวิ่งมาอย่างช้าๆ

รุ่งขึ้นวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๒.๐๐ น. โทรศัพท์มาจากวัดปากน้ำแจ้งว่าหลวงพ่อกำลังอาการหนักแล้ว ขอให้รีบไปวัดปากน้ำด่วน

ถึงวัดปากน้ำเวลา ๑๓.๐๐ น.เศษ ได้เข้านมัสการ หลวงพ่อมืออาการหอบ ทางวัดปากน้ำได้ตามหมอมือที่เคยประจำก็ไม่พบ หลวงพ่อ

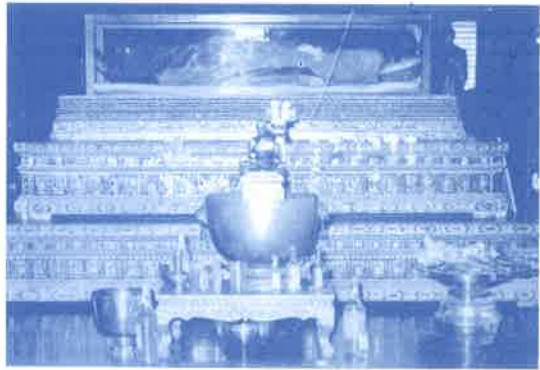
หมดความรู้สึก มีแต่อาการหอบอย่างเดียว คุณหญิงชลชั้นธพินิจ มาเยี่ยมทนดูไม่ได้ ต้องไปตามหม่ออื่นมา หมอบอกว่าหมดความรู้สึก เส้นโลหิตในสมองแตกแล้ว หมดความหวัง หมอไม่ยอมทำอะไร เพียงแต่แนะนำให้เอาน้ำแข็งห่อผ้าวางไว้บนศีรษะ เวลานั้นภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกาแน่นห้อง ต่างมองดูหลวงพ่อด้วยน้ำตา หน้าสลด หมดความหวัง หมอพยากรณ์ไว้ว่าภายใน ๒๔ ชั่วโมง จะอยู่ได้เป็น อย่างดี หมอกลับไปแล้ว พวกศิษย์ก็ยังห้อมล้อมหลวงพ่อยู่ เข้าใจ ว่าหลวงพ่อไม่รู้สึกเลย หลวงพ่อหลับตา หอบถี่ๆ หน้าขึ้นแล้วก็ค่อยๆ น้อยลงๆ วิญญาณของหลวงพ่อได้ทิ้งร่างกายอันทุพพลภาพนั้น ไปด้วยอาการอันสงบ และสงบอย่างสมบูรณ์ของนักปฏิบัติ เวลา ๑๕.๐๕ น. ของวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

เสียงระฆังก็ระฆังขึ้นในห้องที่หลวงพ่อมรณภาพ ทุกคนหน้า ชิดสลด แม่น้ำตาไม่ออกทางลูกตา จะปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้ นั้นไม่กลืน น้ำตาแห่งความสลดใจ

เมื่อแน่ใจว่าดับสนิทดีแล้ว ระฆังทุกใบในวัดได้บันลือเสียงขึ้น กลองก็ดังขึ้นเป็นอันรับรู้กันว่า เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีได้ละโลกนี้ ไปสู่ปรโลกแล้ว ครูต่อมากุฎีติกหลังใหญ่เนื่องแน่นไปด้วยภิกษุ สามเณร อุบาสกอุบาสิกา หน้าเศร้า น้ำตาคลอ บ้างทั้งตัวลงกราบ บ้างยืนไหว้ บ้างระฆังเอามือปิดหน้า เวลานั้นไม่มีเสียงพูด มีแต่ เสียงระฆังและเงียบสงัด แสดงว่าหมดที่ฟังแล้วจนอวสานแห่งชีวิต ของตน

การมรณภาพของหลวงพ่อเวลา ๑๕.๐๕ น. นั้น คล้ายกับว่า พระคุณท่านยังมีความกรุณาอยู่ เพราะยังให้เวลาดำริและติดต่อเรื่อง จัดการศพได้เป็นเวลาสะดวกจริงๆ จะติดต่อกับใครสิ่งการอย่างไรอัน เกี่ยวแก่ศพสำเร็จทุกทาง คล้ายกับว่าหลวงพ่อบีฑทางสะดวกไว้ให้ เครื่องใช้สรวรมิทุกอย่างทันความประสงค์ ถ้ามรณภาพในเวลา

กลางคืนหรือใกล้รุ่ง
ก็จะพากันเดือดร้อน
และหนักใจเพียงไร
คืนนั้นเราพิมพ์การ์ด
อาบนํ้าศพเสร็จ จัด
สถานที่ตั้งศพเรียบ
ร้อย เรียบทุกอย่าง
ได้อย่างนั้น และทัน

ประกาศทางวิทยุและหนังสือพิมพ์

เพื่อความเรียบร้อย ในวันรุ่งขึ้นได้จัดการให้ภิกษุสามเณร
อุบาสกอุบาสิกา และชาวบ้านใกล้เคียงหรือห่างไกลที่มาประชุมกัน
วันนั้นได้อาบนํ้าศพเสียก่อน ต้องจัดให้เข้าอาบนํ้าศพคราวละ ๓ คนบ้าง
๔ คนบ้าง กว่าที่จะทั่วถึงสิ้นเวลากว่า ๒ ชั่วโมง

จัดการปลงศพและเปลี่ยนผ้าครองใหม่ ฉีดยารักษาศพมิให้
เน่าในวันนั้นเอง ได้สั่งให้เก็บศพของหลวงพ่อไว้ เพื่อบรรจุพระแจก
แก่ชาวบ้านต่อไป แต่ได้สั่งเข้าไป มีผู้เก็บไปหมดจะเหลืออยู่สักเส้น
หนึ่งก็ไม่ได้ ยิ่งกว่านั้นแม้ผ้าเช็ดมือเช็ดปาก สบงจีวรทั้งเก่าทั้งใหม่
อันเป็นของใช้ของหลวงพ่อก็ถูกฉีกยื้อแย่งปันหมดสิ้นในคืนนั้นเอง
จะหาเหลือสักนิ้วหนึ่งก็ไม่ได้ ดีไปอย่างหนึ่งที่ไม่ต้องเก็บกวาดเอาไปทิ้ง
ผู้ไม่ได้ก็พูดว่าจะรอเอากะตุ๊กเมื่อเวลาเผา

ทำความสะอาดแก่ศพเรียบร้อยแล้ว ยกไปไว้ที่โรงเรียนชั้น ๓
เตรียมต้อนรับผู้จะมาอาบนํ้าศพในวันรุ่งขึ้น คืนนั้นภิกษุสามเณรแทบ
ไม่ต้องจำวัด ทำงานกันคืนยันรุ่งเพราะต้องทำความสะอาดให้เรียบร้อย
ทั่ววัด ขนเก้าอี้เสื่อสาธาดอาสนะกันไกลาหล ไม่มีใครบ่นว่าเหนื่อย
เต็มใจทำ กราบหลวงพ่อด้วยความเคารพ ดีที่มีภิกษุสามเณรมาก
และพร้อมเพรียงกันกระทำ งานที่เต็มใจยอมลุล่วงไปด้วยดี

รุ่งขึ้นวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ การอาบน้ำศพได้มีตั้งแต่ ๑ โมงเช้า พวกกันมาเป็นสาย อาบกันไม่ขาดระยะ จนกระทั่งยกศพใส่ หีบเวลา ๑๗.๐๐ น. ล่วงแล้ว ที่มาไม่ทันก็นับจำนวนหลายร้อย สมเด็จพระสังฆนายกได้กรุณามาประกอบพิธีเอน้ำพระราชนิพพานศพ และเป็นประธานตลอดพิธี

ศพหลวงพ่อกับบรรจุแล้วในหีบทองของหลวงที่พระราชนิพพาน ให้เป็นเกียรติยศแก่หลวงพ่อกับ และได้ประดิษฐานอยู่มุมด้านตะวันออก ของโรงเรียน ประดับตกแต่งด้วยเครื่องสักการะอันงดงาม เวลา กลางคืนมีสวดพระอภิธรรม เป็นการกุศลตามประเพณีนิยม มีผู้มา เยี่ยมคิณละมาก ๆ เป็นจำนวนร้อย และได้รับเป็นเจ้าภาพสวดทุกคืน คิณละ ๑ เจ้าภาพ ตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ มา การบำเพ็ญ กุศลเช่นนั้นได้ติดต่อกันถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๐๒ แล้ว ล้วนแต่มี ผู้เต็มใจมาขอเป็นเจ้าภาพทั้งสิ้น บางคืนก็มีสวด ๒ ลำดับ บางลำดับ หัก ก็มีพระธรรมเทศนา บางวันก็มีแจกราวนากิษุสามเณรมาสวดแจ

หมดวัด การบำเพ็ญกุศลเทศน์แจง
นี้มีมาหลายคราวแล้ว

เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี
ชาตะ พ.ศ.๒๔๒๗ มรณภาพ พ.ศ.
๒๕๐๒ อายุ ๗๕ โดยปี บวชอยู่ ๕๓
พรรษา สำนักที่หลวงพ่อกเคยอยู่ คือ

๑. วัดสองพี่น้อง จังหวัด
สุพรรณบุรี

๒. วัดพระเชตุพนฯ พระนคร

๓. วัดชัยพฤกษ์มาลา ธนบุรี

๔. วัดโบสถ์ นนทบุรี

๕. วัดปากน้ำ อำเภอกาชี-
เจริญ ธนบุรี

ชีวิตของเจ้าคุณพระมงคล-
เทพมุนี มีที่สุดของชาตินี้อันถึงแล้ว
รูปธรรม นามธรรม ของพระคุณท่าน
แสดงเป็นความจริงดังพระพุทธานุภาพ
ที่ตรัสว่า รูป ชีรติ มัจฉานัน นามโค-
ตุดัน ชีรติ

อานุภาพธรรมกาย

ตามที่ได้ตั้งบท “มาติกา” ไว้
ว่า “อานุภาพธรรมกาย” นั้น ผู้-
เขียนตั้งความปรารถนาด้วยสัจธรรม
เพื่อแสดงอานุภาพของธรรมกาย ไม่
ให้คลุกคลีด้วยความปรารถนาอัน

วัดสองพี่น้อง

วัดโบสถ์ (บน)

วัดบางปลา

วัดปากน้ำ กาชีเจริญ